

KOILLIS-LAPIN
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON
VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN
VUONNA 2023

A. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

1. VALVONTASUUNNITELMAN TOIMIALAT

Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan sisältyivät kunnalle kuuluvista ympäristöterveydenhuollon toimialoista elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakkalain sekä lääkelain (nikotiinivalmisteet) valvonta ja eläinten terveydenhuollon ja hyvinvoinnin valvonta.

2. ERITYISTILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Valmiussuunnitelman erityis- ja häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten koko yhteistoiminta-alueen osalta on päivitetty ja hyväksytty ympäristöterveyslautakunnassa 20.6.2019 § 38. Päivitys oli tarkoitus tehdä vuoden 2023 aikana, mutta siirrettiin vuodelle 2024.

3. TOIMIALAKOHTAISTEN VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN

Toimialoittain on laadittu seuraavat valvontasuunnitelmat:

B 1. Terveydensuojelulain valvontasuunnitelman toteutuminen

B 2. Elintarvikevalvonnan valvontasuunnitelman toteutuminen

B 3. Tupakkalain sekä lääkelain (nikotiinivalmisteet) valvontasuunnitelman toteutuminen

4. KOULUTUS

5. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VOIMAVARAT

6. VALVONNAN MAKSULLISUUS

B. TOIMIALAKOHTAISTEN VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN**B 1. TERVEYDENSUOJELU****1.1 TARKASTUSTEN MÄÄRÄN TOTEUTUMINEN**

TERVEYDENSUOJELULAIN KOHTEET (ilmoituksen- tai luvanvaraiset kohteet)	riski- luokka	tarkas- tusti- heys/v/k ohde	kohde lkm	tarkastukset yhteensä lukumäärä/v (keskimäärin)	toteutuneet tar- kastukset v. 2023
TALOUSVEDEN JAKELU JA KÄYTTÖ					
EU-raportoitava vedenjakelualue (veden toimitus vähintään 1000 m ³ /d tai vähintään 5000 käyttäjää)	3	1	1	1	1
Muut vedenjakelualueet (veden toimitus 10–999 m ³ /d tai 50 - 4999 käyttäjää), muu asetuksen 1352/2015 mukainen kohde)	3	1 (0,5*)	18	18	15
Pienet vedenjakelualueet (veden- toimitus <10 m ³ /d tai alle 50 käyttä- jää)	2	0,5 (0,3*)	9	4–6	4
VEDEN TOIMITTAMINEN TALOUSVETTÄ TOIMITTAVALLE LAITOKSELLE					
Tukkulaitos (talousvettä toimittavalle laitokselle vettä toimittava toimin- nanharjoittaja)	3	1	0		
KOKOONTUMINEN, JULKISET HUVI- JA KOKOONTUMISHUONEISTOT					
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskuk- set, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkipuistot	2–1	0,25	7	1–2	2
OPETUSTOIMINTA, KOULUT JA OPPILAITOKSET					
Esiopetus, peruskoulu, lukio, am- mattioppilaitos, muut koulut ja oppi- laitokset, korkeakoulu ja muu ai- kuiskoulutus	2	0,3	10 (13)	3 (–8)	2
MAJOITUSTOIMINTA, JULKINEN MAJOITUSHUONEISTO					
hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	2–1	0,2	47	4–6	4
KAUNEUDENHOITOA JA IHON KÄSITTELYÄ SUORITTAVAT HUONEISTOT JA LAI- TOKSET, SOLARIUM					
Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	2–1	0,25	6	0–1	2

Solarium	2	0,2	1	0	0
PÄIVÄKODIT JA RYHMÄPERHEPÄIVÄKODIT SEKÄ JATKUVAA HOITOA ANTAVAT SOSIAALIHUOLLON TOIMINTAYKSIKÖT					
Lasten päiväkodit ja vastaavat	2	0,3	7	2	2
Lastenkodit/lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	2	0,3	0	0	0
Vanhainkodit ja vastaavat	2	0,3	9	0–6	2
Muut sosiaalialan yksiköt	2	0,3	3	0–3	0
LIIKUNTA JA VIRKISTYSTOIMINTA					
Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä ja pienet yleiset uimarannat	2	1	6	6	6
Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	3	1	2	2	2
Yleiset saunat	2	0,5	2	1	1
Yleinen liikuntatila: urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila	1	0,2	8	0–4	3
				yht. 42–66	46

Suunnitelluista tarkastuksista toteutui määrällisesti n. 85 %.

1.2 NÄYTTEET JA TUTKIMUKSET

Terveysturvallisuuslaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittelevät osin tarkasti tarvittavat näytemäärät ja näytteistä tehtävät analyysit. Erityisesti talous- ja uimavesien valvonta keskittyy pääosin näytteiden tutkimuksiin ja tutkimustulosten perusteella tehtäviin toimenpiteisiin.

1.2.1 Talousvesinäytteet

Viranomaisvalvonnan talousvesinäytteitä tutkittiin valvontatutkimusohjelmien mukaisesti. Lisäksi seurattiin vedenlaatua muutoin (aikaisempi v. 2022 häiriötilanne sekä yhden vedenottamon kunnostustoimenpiteet). Talousvesinäytteitä tutkittiin yhteensä 83 kpl. Valvontasuunnitelmassa tutkimusmäärä oli arvioitu 63 kpl, mutta talousvesiasetuksen muutos v. 2023 on tuonut muutoksia näytemääriin. Näytemäärät ovat hieman kasvaneet. Lisäksi näytteitä otettiin 13 kpl elintarvikehuoneistoista ja kohteista, joiden talousveden käyttö on osana julkista tai kaupallista toimintaa. Näillä kohteilla on oma kaivo.

1.2.2 Uima-allasvesinäytteet ja puhtausnäytteet

Uima-allasvesinäytteitä tutkittiin 67 kpl (suunnitelman arvio 58 kpl). Puhtausnäytteitä tutkittiin 40 kpl (suunnitelman arvio 40 kpl).

1.2.3 Uimarantavesinäytteet

Uimarantavesinäytteitä tutkittiin 13 kpl (suunnitelman arvio 13 kpl).

1.2.5 Laboratoriot

Talous- ja uimavesinäytteet on tutkittu Eurofins Ahma Oy:n Rovaniemen laboratoriossa. Puhtausnäytteitä on tutkittu ScanLab Oy:ssa.

1.3 TERVEYDENSUOJELUN PAINOPISTEET VUODELLE 2023

Terveydensuojelun painopisteet olivat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen. Tarkastuksilla toimijoiden omavalvontaa tarkastetaan ja ohjataan ja edistetään. Yhteistyö eri viranomaisten kesken sekä ohjaus ja neuvonta kuuluu jokapäiväiseen perustyöhön.

Talousvesien osalta (WSP) vesilaitosten riskien hallitsemiseksi ja häiriötilannesuunnitelman laatimiseksi jatkui. Osa riskinarvioinneista on hyväksytty ja menettelyjä jatketaan.

VATI sovelluksen eli ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmän kohteiden päivittämistä jatkettiin. Toiminnanharjoittajien omavalvontaa tuettiin tarkastuksilla.

B 2. ELINTARVIKEVALVONTA

2.1 VALVONTAKOhteitten TARKASTUSTEN MÄÄRÄ JA TARKASTUKSIIN KÄYTETTY AIKA

SUUNNITELMALLINEN VALVONTA 2023 Hyväksytyt elintarvikehuoneistot (laitokset)	Kohteiden lukumäärä	Tarkastukseen käytettävä aika h/kohte	Tarkastustiheyssuositus/kohte/v	Tarkastusten määrä/v	Tarkastukset vuonna 2023
Liha-ala					
Kokoluokka 1, tuotanto <10 000 kg/v	3	2–4	1–2	4	4
Kokoluokka 2, tuotanto 10 000–100 000 kg/v	0	2–4	1		
Kokoluokka 3, tuotanto 100 000–1 milj. kg/v	0				
Kala-ala					
Kokoluokka 1, tuotanto <10 000 kg/v	0	3–4	0	0	
Kokoluokka 2, tuotanto 10 000–100 000 kg/v	2	3–4	2	4	3
Kokoluokka 3, tuotanto 100 000–1 milj. kg/v	0				
Maitoala					
Kokoluokka 2, vastaanotetun raakamaidon määrä <5 000 000 kg/v tai tuotanto <100 000 kg/v	1	3–4	2	2	1
Muna-ala					
Kokoluokka 1, tuotanto <10 000 kg/v	0				
Kokoluokka 2, tuotanto 10 000–10 milj. kg/v	0				
YHTEENSÄ	6			10	8

SUUNNITELMALLINEN VALVONTA Ilmoitetut elintarvikehuoneistot	Kohteiden lukumäärä	Tarkastukseen käytettävä aika h/kohde	Tarkastustiheyssuositus/kohde/v	Tarkastukset 2023	
				suunniteltu	toteutuneet
Vilja- ja kasvisala					
Myllytoiminta	0				
Leipomotuotteiden valmistus	2	3–4	0,5–1	1	1
Ruoka- ja kahvileipien valmistus	1	3–4	0,35–1	1	1
Muiden viljatuotteiden valmistus	0				
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	5	3–4	0,5–2	(4) 3	2
Pakkaamotoiminta ja kauppakunnostus	2	2–4	0,35–0,5	1	1
Muiden elintarvikkeiden valmistus					
Yhdistelmätuotteiden valmistus	1	3–4	0,5	1	1
Makeisten valmistus	1	3	0,5	1	0
Juomien valmistus	0				
Muu valmistus	0		0,5		
Elintarvikkeiden myynti					
Elintarvikkeiden tukkumyynti	0				
Elintarvikkeiden vähittäismyynti	49*	2–4	0,35–2	20	15
Kuluttajan tuotteiden käsittely, eläimistä saatavat elintarvikkeet	0				
Vähäriskinen toiminta elintarvikehuoneistossa					
Lihan käsittely	33	2–3	0,5	17	1
Vienti ja tuonti					
Elintarvikkeiden maastavienti	0				
Elintarvikkeiden maahantuonti	(0) 1*				
Elintarvikkeiden tarjoilu					
Ravintolatoiminta	44	3–4	0,35–1	30	27
Grilli- ja pikaruokatoiminta	2	2–3	0,5	1	1
Kahvilatoiminta	27*	2–3	0,35–0,5	8	8
Pubitoiminta	1		0	0	0
Suurtalous, laitoskeittiötoiminta	10	3–4	0,35–1	6	5
Suurtalous, keskuskeittiötoiminta ja pitopalvelu	7	3–4	0,5–1	6	7
Suurtalous, tarjoilukeittiötoiminta	16	1–2	0,35	1	2
Elintarvikkeiden kuljetukset					
Elintarvikkeiden kuljetus	0				
Elintarvikkeiden pakastekuljetus	0				
Elintarvikkeiden kuljetus jäähdytettynä	0				
Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä	0				

Elintarvikkeiden varastointi, pakastaminen ja pakkaaminen					
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi	0	1–2	0,35		
Muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi	1	2–3	0,35	0	0
Elintarvikkeiden pakastaminen	1	3	0,5	1	1
Elintarvikkeiden pakkaaminen	0	3	0,35		
Elintarvikkeiden kontaktimateriaalit	1	3	0,35	1	0
Yhteensä (ilmoitetut)	205			99	73
YHTEENSÄ (ilmoitetut ja hyväksytyt)	212			110	81

*kohteiden määrässä 1–2 kpl toimintoja, jotka eivät ole ensisijaisia toimintoja ja tarkastus tehdään saman toimipaikan muun (eli ensisijaisen) toiminnan yhteydessä, otettu huomioon tarkastusmäärässä.

Alkutuotanto (arvio)	kohteiden lkm	tarkastuksiin käytettävä aika h/kohde	Tarkastusheysuusitus / kohde/v	Tarkastukset 2023	
				suunniteltu	toteutunut
Maidontuotanto	20	1–3	0,2	18	12
Maidontuotanto, kun raakamaito toimitetaan pakattavaksi lämpökäsittelemättömänä	0	1–3	1		
Maidontuotanto, kun raakamaito toimitetaan tilan omaan elintarvikehuoneistoon myytäväksi raakamaitona tai käytettäväksi raakamaitotuotteiden valmistukseen.	0	1–3	1		
Ternimaidon myynti suoraan kuluttajalle ≤2 500 kg/v**	0	1–3	tuotantotilan hyg.tarkastuksen yhteydessä		
Raakamaidon myynti suoraan kuluttajalle ≤2 500 kg/v**	1	1–3	0,5/tuotantotilan hyg.tarkastuksen yhteydessä		
Jäädetyt ternimaidon myynti, toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤2 500 kg/v**	0	1–3	maidontuotantotilan hyg.tarkastuksen yhteydessä		
Eläinten kasvatus lihantuotantoa varten	24		tarvittaessa		
Kalastus < 12 m alus	14		tarvittaessa		
Kalastus ≥ 12 m alus	0		0,3		
Kalastustuotteiden myynti suoraan kuluttajalle ≤5 000 kg/v**	9		0,3	0–9	0
Vesiviljely	7	1–3	0,2	3–6	0
Kananmunatuotanto	0	1–2	0,2		
Kananmunien myynti suoraan kuluttajalle ≤20 000 kg/v tai toimittaminen vähittäismyyntiin poikkeusalueella ≤30 000 kg/v**	0	1–3	joka 6. vuosi		
Muiden linnunmunien tuotanto	0	1–3	0,2		
Muiden linnunmunien myynti suoraan kuluttajalle ≤5 000 kg/v /toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤5 000 kg/v**	0	1–3	tarvittaessa		
Hunajan tuotanto	4	1–3	tarvittaessa		
Kasvin- ja sienten tuotanto					
Sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto, johon liittyy erityisiä vaaroja (esim. avomaaviljely ja päältä kastelu)	0	1–3	0,3		
Sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto (esim. kasvihuoneviljely)	0	1–3	0,2		
Sellaisenaan syötävien lehtivihannesten avomaan viljely: myynti suoraan kuluttajalle	0	1–3	0,2		

≤50 000 kg/v ja/tai toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤50 000 kg/v **					
Kasvihuoneessa viljely, myynti suoraan kuluttajalle ≤50 000 kg/v ja/tai toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤50 000 kg/v**	1	1–3	tarvittaessa		
Itujen tuotanto	0	1–3	1		
Itujen myynti suoraan kuluttajalle ≤5 000 kg/v, toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤5 000 kg/v**	0	1–3	0,5		
Muu kasvin- ja siententuotanto (esim. ruoka-peruna, vilja, hedelmät ja juurekset sekä muut kuin sellaisenaan syötävät vihannekset kuten avomaankurkku ja pavut)	2 (?)		tarvittaessa		
Muiden kasveista saatavien alkutuotannon tuotteiden ja sienten myynti suoraan kuluttajalle ≤100 000 kg/v, toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤100 000 kg/v	?		tarvittaessa		
Alkutuotanto yhteensä	82			22–31	12

*) kohteiden määrässä yleensä 1–2 kpl toimintoja, jotka eivät ole ensisijaisia toimintoja ja tarkastus tehdään saman toimipaikan muun (eli ensisijaisen) toiminnan yhteydessä, otettu huomioon tarkastusmäärässä.

Vuonna 2023 saapui 18 ilmoitusta elintarvikehuoneistoista, jotka rekisteröitiin.

Elintarvikehuoneistojen (ilmoitetut ja hyväksytyt) suunnitelmallinen valvonta toteutui 74 %. Alkutuotannon tarkastuksia tehtiin 12 kpl.

2.2 NÄYTTEENOTTO- JA TUTKIMUSSUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

NÄYTE	TUTKIMUKSET	NÄYTEMÄÄRÄ suunniteltu/toteutunut
pintapuhtausnäytteet (liha-alan laitos)	Listeria monocytogenes	0–2/0
lihavalmisteet, sellaisenaan syötävät (liha-alan laitos)	Listeria monocytogenes	0–2/0
kalavalmisteet (kala-alan laitos)	Listeria monocytogenes	1/0
pintapuhtausnäytteet (kala-alan laitos)	Listeria monocytogenes	1–2/0
leipäjuusto (maitoalan laitos)	Listeria monocytogenes	1/1
pintapuhtausnäytteet (maitoalan laitos)	Listeria monocytogenes	2/2
	yht.	5–10/3
Lisäksi suunnitelman ulkopuolisia elintarvikenäytteitä tutkittiin		2 kpl
Kaikki yhteensä		5 kpl

Näytteet tutkittiin ScanLab Oy:ssä, Oulussa.

B. 3 TUPAKKALAIN VALVONTA

4.1 VALVONTAKOhteitten Tarkastusten Toteutuminen

Tupakkalain mukainen kohdeyyppi	Tarkastustiheys /vuosi	Koh-teet lkm	Tarkas-tusten määrä, suunnitel-tu	Toteutuneet tarkastukset
TUPAKOINTI KIELLOT JA RAJOITUKSET				
Ravintola tai muu ravitse-misliike, jossa on erillinen tupakointitila	0,3	1	0	0
TUPAKKATUOTTEIDEN MYYNTI, MAINONTA JA ESILLÄPITO				
Myyntilupa-asiat (myös tuk-kumyymälät, joissa on vähit-täismyyntiä)	0,5	28	14	15
Tupakkatuotteiden tukku-myynti	0,5	0	0	0
YHTEENSÄ				

4.2 TUPAKKALAIN PAINOPISTEET VALVONTAOHJELMAKAUDELLE

Painopistealueena vuosina 2022–2024 ovat omavalvonnan tukeminen, yhteistyö ehkäisevän päihde-työn kanssa sekä tuotevalvonta ja markkinoinnin valvonta. Tarkastuksilla on tuettu omavalvontaa sekä tehty mm. tuotevalvontaa ja markkinoinnin. Yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön kanssa ei ole ollut.

Suunnitelluista tarkastuksista toteutui 100 %.

Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkoihin tehtiin 5 tarkastusta (suunniteltu 5 tarkastusta). Myyntipaikkoja oli 12 (tarkastustiheys 0,5/v).

4. KOULUTUS

Koulutuksiin osallistuttiin seuraavasti:

elintarvikevalvonta: 18 koulutuspäivää (3 hlöä)
 terveydensuojelu: 20 koulutuspäivää (3 hlöä)
 tupakkalain valvonta: 1 koulutuspäivää (3 hlöä)

Yhteensä n. 39 koulutuspäivää. Terveystarkastajat osallistuivat koulutuksiin n. 13 pv/hlö. Kaikki koulutukset olivat etäkoulutuksia.

5. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VOIMAVARAT

Valvontaan arvioidaan käytetyn voimavaroja seuraavasti:

Terveydensuojelulain mukainen valvonta	1,5	htv
Elintarvikevalvonta	1,5	htv
Tupakkalain ja lääkelain valvonta	0,13	htv
Yhteensä	3,13	htv

6. VALVONNASTA SAADUT TULOT JA NIIDEN KOHDENTUMINEN

Terveysvalvonnassa saatiin tuloja yhteensä noin 61 769 €. Tulot on kohdennettu terveysvalvontaan.